

Sygnatura akt XII C 1576/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 29 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: del. SSR Jan Sterczała

Ławnicy:

Protokolant: Protokolant sądowy Anna Malak

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko W. L., G. L.

o zapłatę

nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 kwietnia 2014 roku w sprawie XII Nc 132/14 utrzymuje w mocy w całości.

/-/ del. SSR Jan Sterczała

XII C 1576/14

UZASADNIENIE

Pozwem w postępowaniu nakazowym z dnia 16 kwietnia 2014 r. (data wpływu) powód P. S. wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie W. L. i G. L. kwoty 160 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 kwietnia 2014 r. i o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu stwierdzono, że powód jest w posiadaniu wypełnionego na dochodzoną pozwem kwotę weksla, zabezpieczającego zwrot udzielonej pozwanemu pożyczki, poręczonego przez pozwaną.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy(...)uwzględnił powództwo w całości i zasądził od pozwanych solidarnie koszty sądowe w kwocie 2 000 zł oraz kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W ustawowym terminie pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty. Wnieśli o uchylenie nakazu i oddalenie powództwa. W zarzutach zawarto też wniosek o wstrzymanie wykonania nakazu. W uzasadnieniu zarzutów stwierdzono między innymi, że w marcu 2008 r. pozwany zawarł umowę pożyczki z M. D. na kwotę 50 000 zł. Tytułem zabezpieczenia spłaty należności wręczył pożyczkodawcy weksel in blanco, poręczony przez żonę – pozwaną. Pozwany spłacił pożyczkę. Pozwany natomiast nigdy nie zawierał żadnej umowy pożyczki z powodem, która miałaby być zabezpieczona wekslem. Pozwany zorientował się również, że dołączony do pozwu weksel jest wekslem wręczonym w roku 2008 M. D.. Zdaniem pozwanych doszło do przeniesienia praw z weksla na powoda, jednakże przeniesienie to nie zostało przez powoda wykazane ani indosem, ani umową cesji wierzytelności.

W dalszej kolejności pozwani podnieśli zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym. Weksel został wręczony na zabezpieczenie pożyczki w wysokości 50 000 zł, wypełniono go zaś na sumę wielokrotnie przekraczającą tę kwotę.

Uznając twierdzenia zarzutów za uprawdopodobnione, postanowieniem z dnia 29 maja 2014 r. Sąd Okręgowy wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty (k. 45).

W piśmie, stanowiącym ustosunkowanie do zarzutów (k. 56), powód stwierdził między innymi, iż nie zaprzecza, iż egzemplarz weksla dołączony do pozwu w przeszłości był wykorzystany przez pozwanego do zabezpieczenia pożyczki udzielonej przez M. D.. Jednakowoż, przy zawarciu z powodem kolejnych umów pożyczek (w okresach od maja 2011 r. do października 2012 r.), pozwany wręczył powodowi weksel z tytułu tych właśnie pożyczek. Pozwany w 2011 r. był w tarapatkach finansowych, więc strony ustaliły, że będą prowadzić wspólne interesy pod firmą powoda. O złej kondycji finansowej pozwanego w latach 2011 – 2012 świadczy – zdaniem powoda – najdobitniej fakt, iż we wrześniu 2012 r. komornik sądowy obwieścił o terminie opisu i oszacowania nieruchomości zamieszkałej przez rodzinę pozwanego.

W piśmie procesowym powód zażądał również udzielenia zabezpieczenia przez ustanowienie zakazu zbywania nieruchomości położonej w C. przy ul. (...).

Zarządzeniem z dnia 5 sierpnia 2014 r. (k. 84) wniosek o udzielenie zabezpieczenia zwrócono.

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia ponowiono w dniu 3 września 2014 r. (k. 101). Postanowieniem z dnia 25 września 2014 r. (k. 115) wniosek oddalono.

W piśmie procesowym z dnia 11 sierpnia 2014 r. (k. 87), pozwani podnieśli dodatkowo zarzut potrącenia należności w wysokości 13 240 zł. Na rachunek stron w dniu 23 września 2013 r. wpłynęła kwota 21 180 zł z tytułu zwrotu podatku VAT, natomiast w dniu 18 października 2013 r. wpłynęła z takiego samego tytułu kwota 5 300 zł. Powód pobrał te należności i się z nich nie rozliczył.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swe dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W marcu 2008 r. pozwany W. L. pożyczył od M. D. kwotę 50 000 zł. Umowa była zawarta w formie pisemnej. Na zabezpieczenie należności wynikającej z umowy pozwany W. L. podpisał i wręczył pożyczkodawcy weksel in blanco, poręczony przez żonę pozwanego – pozwaną G. L.. Kwota główna pożyczki – wraz z umówionym oprocentowaniem – została M. D. zwrócona przelewem bankowym w grudniu 2010 r.

Pozwany prowadził działalność gospodarczą od roku 1991. W praktyce jego działalności było oferowanie prezeń kontrahentom zabezpieczeń roszczeń względem jego osoby w formie wręczenia weksli in blanco.

Pozwany W. L. miał już w tym czasie problemy finansowe. W związku z nimi prowadził on z powodem, od maja 2011 roku, wspólną działalność gospodarczą w branży budowlanej, która „na zewnątrz” była firmowana wyłącznie przez powoda. Strony zaś między sobą dzieliły się zyskami po połowie. Taki stan rzeczy miał miejsce do roku 2013, kiedy to formalnie strony zaczęły prowadzić działalność w formie spółki cywilnej.

Strony procesu w 2011 r. były w bardzo dobrych relacjach nie tylko biznesowych, ale i towarzyskich. Dzieci stron – R. S. i I. L. zamierzały wziąć ślub.

W początkowym okresie wspólnej działalności pozwany W. L. zwrócił się do powoda z prośbą o udzielenie mu pożyczek z uwagi na trudną sytuację finansową, oferując na zabezpieczenie – w październiku 2012 r. - podpisany prezeń weksel in blanco poręczony przez żonę. Strony nie zawierały formalnych umów pożyczek z uwagi na bliskie relacje towarzyskie i biznesowe, jak również z uwagi na udzielone powodowi zabezpieczenie wekslowe. Łącznie w okresie od maja 2011 r. do października 2012 r. powód przekazał pozwanemu kwotę 160 000 zł (w maju 2011 r. kwotę 110

000 zł, w październiku 2012 r. kwoty : 30 000 zł oraz 20 000 zł). Środki na udzielenie pożyczki pochodziły z wypłat, jakie powód czynił z rachunku bankowego. Pożyczki dokonane w październiku 2012 r. były dokonane w związku ze wszczętą przeciwko pozwanym egzekucją z nieruchomości pozwanych w sprawie(...), prowadzonej przez komornika przy Sądzie Rejonowym (...)

Uzyskana kwota pozwoliła na zakończenie egzekucji.

Sytuacja finansowa rodziny pozwanego zaczęła ulegać stopniowej poprawie w roku 2013. Wówczas – na podstawie wyroków sądów powszechnych z maja i grudnia 2013 r. pozwany i jego rodzina uzyskali zasądzenie od zakładu ubezpieczeń odszkodowań w łącznej kwocie przekraczającej 18 000 zł (w toku postępowań, w roku 2011, zakład ubezpieczeń dobrowolnie wypłacił odszkodowanie pozwanemu w kwocie ponad 41 000 zł).

Na rachunek wspólny powoda i pozwanego, prowadzony dla spółki cywilnej (...).S. (...) s.c. W. L. i P. S.”, wpłynęły w roku 2013 kwoty przekazane przez Urząd Skarbowy w P. z tytułu zwrotu podatku VAT – w dniu 24 września 2013 r. kwota 21 180 zł, a w dniu 18 października 2013 r. kwota 5 300 zł. We wrześniu i październiku 2013 r. ze wspólnego konta były dokonywane obciążenia : na rzecz pozwanego w kwocie ok. 3 650 zł, na rzecz powoda w kwocie ok. 18 097 zł, na rzecz urzędu skarbowego w kwocie ok. 2 600 zł, na rzecz R. S. w kwocie ok. 2 600 zł oraz ponownie na rzecz powoda w kwocie 3 000 zł.

Wobec braku zwrotu przez pozwanych pożyczonej kwoty 160 000 zł, powód wypełnił weksel na sumę 160 000 zł w dniu 10 stycznia 2014 r. i wezwał pozwanych, pismem z dnia 27 marca 2014 r. do jego wykupu w terminie do dnia 7 kwietnia 2014 r.

W odpowiedzi na wezwanie pozwani, działając przez pełnomocnika, odpowiedzieli, że nie wystawiali weksla na rzecz powoda i nie zawierali z nim żadnej umowy, dla zabezpieczenia której mógł być wręczony weksel in blanco. W odpowiedzi tej również pozwani stwierdzili, iż „praktyką Pana W. L. było podpisywanie weksli in blanco dla zabezpieczenia roszczeń hurtowni budowlanych, z którymi zawierał umowy w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą”.

Roszczenie powoda przeciwko pozwanym z weksla wypełnionego na kwotę 160 000 zł nie jest jedynym, które według powoda obciąża pozwanych. Dodatkowo powód jest przekonany, iż pozwanych obciąża również kwota po 44 000 zł z tytułu prowadzonej wspólnie przez strony działalności gospodarczej, w szczególności w związku ze spłaceniem przez powoda rat wynikających z umowy kredytowej zawartej w dniu 16 maja 2013 r. Z tego też względu powód wystosował do pozwanych, w lutym 2014 r. wezwania do zapłaty kwot 44 000 zł. W pierwszej treści wezwań formułujący wezwania pełnomocnik powoda omyłkowo określił osobę wierzyciela.

Po otrzymaniu wezwań do zapłaty, pozwani zawiadomili w dniu 13 maja 2014 r. organy ścigania o możliwości popełnienia przez powoda przestępstwa na ich szkodę polegającym na wypełnieniu blankietu weksla bez ich zgody, posłużenia się wekslem wypełnionym wbrew woli wystawcy oraz usiłowania dokonania oszustwa.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie następujących dowodów :

I dokumentów :

1/ weksla z dnia 20 stycznia 2014 r. w oryginale (jego odpis jest wszyty w aktach sprawy – k. 4)

2/ wezwań do wykupienia weksla z dowodami doręczenia (k. 7,8,9)

3/ projektu umowy pożyczki (k. 22-23)

4/ wyciągu z konta (k. 24)

5/ wezwań do zapłaty (k. 26 -29)

- 6/ pisma pozwanych z dnia 10 kwietnia 2014 r. (k. 36)
- 7/ zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa (k. 39)
- 8/ obwieszczenia o opisie i oszacowaniu nieruchomości (k. 60)
- 9/ wyciągu z konta powoda (k. 61-67)
- 10/ umowy kredytu z dnia 16 maja 2013 r. (k. 68)
- 11/ odpisów wyroków z dni 17/12/2013 r. oraz 16/05/2013 (k. 90,91)
- 12/ wyciągu z konta s.c. (...).S. B. (k. 92)

II zeznań świadków :

- 1/ M. D. (k. 143)
- 2/ R. S. (k. 143)
- 3/ I. L. (k. 143)

III zeznań stron :

- 1/ powoda P. S. (k. 144 w zw. z k. 128)
- 2/ częściowo : pozwanych W. L. i G. L. (k. 144 w zw. z k. 128).

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w granicach inicjatywy dowodowej stron. Uwzględniając aktualną treść art. 495 kpc oraz art. 493 § 1 kpc sąd uwzględnił również twierdzenia stron oraz wnioski dowodowe, które nie były zawarte w pozwie i zarzutach od nakazu zapłaty, gdyż ich uwzględnienie nie spowodowało zwłoki w postępowaniu. Z innych przyczyn natury formalnej (art. 485 kpc), sąd nie mógł jednak merytorycznie zbadać i uwzględnić zgłoszonego przez pozwanych zarzutu potrącenia.

Przede wszystkim należy stwierdzić, iż prawdziwość złożonych przez strony do akt sprawy dokumentów nie została zakwestionowana przez żadną ze stron. Czym innym rzecz jasna była prawna ocena skuteczności złożonego przez pozwanego zarzutu dotyczącego przedstawionego przez powoda weksla. Okoliczności dotyczące wypełnienia weksla i wejścia w jego posiadanie przez powoda były kluczowymi elementami spornymi procesu.

Spór dotyczył przede wszystkim tego, w jakich okolicznościach i na zabezpieczenie jakiego stosunku prawnego pozwany podpisał weksel, kiedy i w jakich okolicznościach powód wszedł w jego posiadanie i czy wypełnił go zgodnie z treścią łączącego strony stosunku podstawowego.

Po przeanalizowaniu całego materiału dowodowego sąd uznał za wiarygodne w kwestiach spornych zeznania strony powodowej, świadków M. D. i R. S.. Za wiarygodne natomiast jedynie w części uznano zeznania pozwanych oraz świadka I. L..

Podstawowym zarzutem pozwanych był fakt, iż dołączony do pozwu weksel nie zabezpieczał roszczeń powoda względem pozwanego z tytułu umów pożyczek (których zresztą według pozwanego nie zawierano), lecz został on wręczony M. D. na zabezpieczenie roszczeń z umowy pożyczki zawartej w 2008 r. Strona powodowa konsekwentnie zaprzeczała takiemu przebiegowi zdarzeń (nie wykluczając wprawdzie, iż wypełniony weksel mógł w przeszłości również być wręczony M. D.). Nie powinno budzić wątpliwości, iż dla oceny wiarygodności zeznań stron podstawowe i decydujące znaczenie miały zatem zeznania świadka M. D.. Sąd uznał je za wiarygodne w całości. W ocenie sądu przedstawione przez świadka fakty tworzyły logiczną całość, były wewnętrznie spójne i zgodne z zasadami

doświadczenia życiowego. Przede wszystkim zdaniem sądu jest niepodobieństwem, by było tak, jak zeznawał pozwany, że weksel nie został mu przez świadka zwrócony mimo próśb. Jest w ocenie sądu niemożliwe, by – znając zapewne wagę i „siłę prawną” niepełnego dokumentu wekslowego - pozwany nie zadbał choćby o pisemne wezwanie świadka D. do zwrotu weksla, czy też, by nie zwrócił się do prawnika – po bezskutecznych wezwaniach o jego zwrot – by z pomocą profesjonalnego pełnomocnika bądź samemu wszcząć procedurę umorzenia weksla. O tym, że pozwany z całą pewnością znał (względnie powinien był znać) skutki prawne i zagrożenia wynikające z niezwrócenia weksla świadczy zarówno fakt, iż pozwany od wielu lat prowadzi działalność gospodarczą, jak i to, że – jak sam twierdził w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty – k. 36, „praktyką” pozwanego było podpisywanie weksli in blanco.

Niewiarygodni byli też pozwani zeznając o swej rzekomo dobrej sytuacji finansowej w momencie pożyczek udzielonych przez powoda. Właściwie jedynym i wystarczającym kontrargumentem w tej materii jest dokument (niekwestionowany przez żadną ze stron) w przedmiocie opisu i oszacowania nieruchomości pozwanych. Godzi się zauważyć, że powoływane przez pozwanych wyroki sądów zasądzające odszkodowania na ich rzecz pochodzą z okresu późniejszego, gdyż z roku 2013 r. (rzecz jasna nie można nie dostrzec, iż z treści sentencji wyroków wynika, iż częściowo roszczenia zostały wypłacone już w toku procesu w sprawie (...)SO w(...)- w październiku 2011 r. oraz w styczniu 2012 r., jednakże mimo tych częściowych wypłat pozwani nie byli w stanie zapobiec wyznaczeniu terminu opisu i oszacowania nieruchomości we wrześniu 2012 r.).

Nie okazał się również skuteczny argument pozwanego co do wpisania do blankietu weksla starego numeru dowodu osobistego. Okoliczność ta – nawet przy założeniu jej prawdziwości – nie mogła skutecznie uzasadnić tezy o wręczeniu weksla dołączonego do pozwu M. D. w 2008 r. Jak już była mowa wyżej – powód zeznał, iż weksel in blanco na zabezpieczenie roszczeń z umów pożyczek, wręczył mu pozwany z własnej inicjatywy. Nie jest zatem znana faktyczna data częściowego podpisania weksla przez pozwanego, lecz to, że weksel in blanco podpisany przez pozwanego został powodowi wręczony tytułem zabezpieczenia roszczeń z umów pożyczek.

Z kolei sąd uznał za wiarygodne zeznania powoda. Były one logiczne i spójne. Ich treść została potwierdzona materiałem dowodowym, w szczególności zeznaniami świadka M. D., R. S. oraz dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy. Godzi się zauważyć, iż brak spisania umów pożyczek między stronami można łatwo wyjaśnić bezspornie bliskimi relacjami biznesowymi i rodzinnymi łączącymi strony i najbliższych członków ich rodzin. Zbędność spisania umów pożyczek uzasadniał wreszcie fakt wręczenia powodowi, z inicjatywy pozwanego, weksla in blanco. Powód wykazał również, z jakich konkretnie źródeł pochodziły pieniądze pożyczone pozwanemu, dołączając wyciąg z konta bankowego.

Sąd uznał za wiarygodne w części zeznania świadka I. L.. Będąc córką stron świadek z całą pewnością miała interes w korzystnym dla rodziców przedstawieniu faktów. Nie można zresztą wykluczyć, iż świadek faktycznie mogła nie wiedzieć o pożyczkach udzielonych ojcu przez powoda. Ostrożnie należało też podejść do zeznań świadka R. S., sąd uznał jednak jego zeznania za wiarygodne, gdyż znalazły one potwierdzenie w pozostałym, wiarygodnym, materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo okazało się zasadne.

Roszczenie powoda wynikało z prawidłowo wypełnionego weksla, opiewającego na kwotę 160 000 zł. W treści weksla określono osoby remitenta (wierzyciela wekslowego) oraz dłużników wekslowych (wystawca i poręczycielka weksla). Po wydaniu nakazu zapłaty, to na stronie pozwanej spoczywał obowiązek sformułowania i udowodnienia zarzutów przeciwko żądaniu pozwu (art. 6 kc).

Przytoczone przez pozwanych zarzuty przeciwko żądaniu pozwu okazały się bezzasadne.

Pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty podnosili (k. 15v), iż nie istniała podstawa do wypełnienia weksla in blanco (weksel wypełniono w sytuacji, gdy prawo już nie istniało), wypełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem

wekslowym – uzupełnienie weksla o kwotę przewyższającą sumę, którą weksel zabezpieczał, wręczenie weksla jako gwarancyjnego. Wszystkie te zarzuty zostały szczegółowo uzasadnione i omówione w dalszej części zarzutów. Podstawową okolicznością, którą pozwani uczynili podstawą zarzutów było to, iż pozwani nie zawierali z powodem umowy pożyczki, a weksel powód wszedł w niewyjaśnionych okolicznościach w posiadanie weksla wręczonego kilka lat wcześniej M. D. na zabezpieczenie roszczeń z umowy pożyczki, zawartej w roku 2008. Konsekwentnie – pozwani podnosili, iż weksel został wypełniony bezpodstawnie, gdyż po uregulowaniu zadłużenia względem świadka D., a dodatkowo – że został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym (ponad kwotę pożyczki 50 000 zł).

Nie powinno ulegać wątpliwości, iż poczynione przez sąd w niniejszej sprawie (przedstawione już powyżej) ustalenia faktyczne stoją w sprzeczności z przytoczonymi przez pozwanych zarzutami. Nie okazały się prawdziwe twierdzenia pozwanych o bezprawnym wejściu w posiadanie weksla przez powoda, który rzekomo miał być wręczony M. D.. Logiczną konsekwencją tego stanu rzeczy jest tym bardziej nieprzyjęcie przez sąd, iż powód wypełnił weksel po wygaśnięciu zobowiązania, czy też na kwotę przekraczającą roszczenia M. D. z tytułu umowy pożyczki.

W konsekwencji zarzuty pozwanych sąd uznał za nieudowodnione (art. 6 kc). Wbrew stanowisku pozwanych, zdaniem sądu z uwagi na taką, a nie inną treść zarzutów przeciwko nakazowi zapłaty, to właśnie na pozwanych spoczywał obowiązek dowodowy wykazania prawdziwości swoich twierdzeń. Powód natomiast skutecznie zaprzeczył istnieniu okoliczności podniesionych przez pozwanych, dodatkowo wskazał dokładnie z jakiego stosunku materialnoprawnego zapłaty się domagał (umowy pożyczek – art. 720 § 1 kc i art. 723 kc), przedstawił też „stosowne wyliczenie” (k. 57), którego domagali się pozwani (k. 18v). Umowa pożyczki nie musiała być zawarta w formie pisemnej (art. 74 § 3 kc), a dodatkowo fakt jej zawarcia został uprawdopodobniony pismami w postaci weksla, wyciągów z kont – w aktach sprawy.

Sąd nie mógł rozpoznać zgłoszonego przez pozwanych zarzutu potrącenia (art. 493 § 3 kpc). Z całą pewnością roszczenie wzajemne powoda nie zostało w całości wykazane dokumentami, o których mowa w art. 485 kpc. Ubocznie można tylko stwierdzić, iż nawet gdyby pominąć zakaz z art. 493 § 3 kpc i zbadać zasadność roszczenia wzajemnego pozwanego, to stwierdzić należałoby, że roszczenie to nie zostało wykazane tak co do zasady, jak i co do wysokości. Jeśli żądanie miało wynikać z tytułu podziału majątku wspólnego spółki cywilnej powoda i pozwanego, to pozwany musiałby – oprócz dołączonego wyciągu z konta (k. 92-92v), wykazać również, że spółka cywilna została rozwiązana i wskazać, jaki konkretnie majątek pozostawiła (art. 868 § 1 kc), gdyby natomiast roszczenie przedstawione do potrącenia potraktować jako żądanie wypłaty zysku, pozwany winien byłby wykazać istnienie zysku na dzień obrachunkowy wynikający z umowy spółki, względnie – na koniec roku obrachunkowego (art. 868 § 2 kc). Niezbędne zatem byłoby również przedstawienie łączącej strony umowy spółki cywilnej.

W konsekwencji, uznając zarzuty pozwanych za bezzasadne, sąd utrzymał zaskarżony nakaz zapłaty w mocy (art. 496 kpc). Podstawą prawną rozstrzygnięcia są powołane wyżej przepisy Prawa wekslowego oraz Kodeksu cywilnego.

Sąd utrzymał również w mocy orzeczenie o kosztach procesu. Zgodnie z art. 98 § 1 kpc, pozwani przegrali proces w całości i z tego tytułu zasądzono od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2 000 zł opłaty od pozwu oraz kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego określono na podstawie Wysokość kosztów zastępstwa procesowego określono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U.2013.490). O kosztach związanych z wniesieniem zarzutów nie orzekano, gdyż zarzuty opłaciła strona przegrywająca proces, dlatego też nie było potrzeby, by deklaratoryjnie obciążać pozwanych tymi kosztami w poniesionym zakresie.

SSR (del.) Jan Sterczała